

Pulmonaria angustifolia

Smalbladig lungört

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Boraginales (förgätmigejordningen), **Familj:** Boraginaceae (strävbladiga), **Släkte:** *Pulmonaria* (lungörter), **Art:** *Pulmonaria angustifolia* - smalbladig lungört L.
Synonymer:

Kännetecken

Smalbladig lungört blommar i början av maj med klarblå blommor i ensidiga knippen på en 10–30 cm hög stjälk. De lansettlika, hela stjälkbladen liksom stjälken har styva hår eller borst. På ett sidoskott från jordstammen utvecklas en bladrosett med långsmala blad och vingade bladskaft. Bladrosetten tillväxer efter blomningen och bladen kan bli 20–40 cm långa. De står upprätta och gröna hela sommaren medan stjälken vissnar efter fruktsättningen i juni.

Utbredning och status

Smalbladig lungört förekommer i Sverige i Skåne (1 lokal), Småland (19 lokaler) och Västergötland (132 lokaler). Den är försvunnen från Halland och Blekinge. Antalet lokaler har också minskat i övriga landskap på grund av landskapets förvandling bl a genom igenväxning och borttagande av åkerholmar och liknande. Den har i Norden utom Sverige endast en lokal i Danmark. Huvudutbredningen är i Östeuropa och östra Centraleuropa med enstaka lokaler längre åt väster.

Ekologi

Smalbladig lungört förekommer på torrbackar, åkerholmar och grusåsar på kalkrik mark. Den är ljuskrävande och tillhör en mycket artrik torrängsvegetation som brukar benämnas ”stjäppäng” där smalbladig lungört växer tillsammans med bl.a. trollsmultron, praktbrunört, kungsmymta, färgmåra, blodnäva och backruta. Utmärkande för denna vegetation är att den missgynnas av hårt bete och därför förekommer på backar och åkerholmar som ligger inom samma hägnad som åkern. Sen slåtter eller sent påsläppt bete endast under de år åkern trädats eller burit vall kännetecknar hävdtraditionen på dessa backar. Smalbladig lungört har troligen ganska lätt att sprida sig med frö och har setts etablera sig på banvallar och vägkanter. Den är förhållandevis tålig mot igenväxning och kan stå kvar länge tillsammans med ohävdsarter som vitmåra, skogsklöver, krissla, blodnäva och högvuxna gräs m.m. För att nyetablering av plantor skall ske framgångsrikt, krävs öppen blottad jord, vilket t.ex. bete, krattning och naturlig erosion och sork skapar.

Hot

Smalbladig lungört hotas främst av för hårt och tidigt bete. I Skåne är det låga individantalet också ett stort hot. Ett annat påtagligt hot mot smalbladig lungört är långvarig ohävd som medför igenväxning med buskar och träd och inte minst, utebliven markstörning i de tillväxande förnalagren. Andra hot är t ex bortgrävning av åkerholmar, uppläggning av sten och skräp samt oavsiktlig gödselspridning på backkanter finns också. Exploatering som t ex husbehovstäckter av grus och vägomläggningar är också ett hot mot växtplatserna.

Åtgärder

Eftersom arten är ganska tålig mot ohävd är en mycket enkel och effektiv åtgärd att markägare och brukare underrättas om förekomsterna för att undanröja oavsiktlig förstörelse av lokalerna genom skräppuppläggning, gödsling m m. Åtgärder mot igenväxning med träd och buskar bör också sättas in. För dess föryngring behövs perioder av markstörning i form av bete, krattning, bränning eller slätter. Ett svagare bete är att föredra för arten. Ett åtgärdsprogram för smalbladig lungört ska upprättas och det kommer att ge förslag på fler lämpliga åtgärder. Arten övervakas av floraväktare.

Övrigt

Smalbladig lungört är fridlyst. Hybriden mellan smalbladig lungört och lungört uppstår ganska lätt men hybriden är mycket ovanlig eftersom lungört är en lundart och därför sällan växer i närheten av den smalbladiga lungörten. Smalbladig lungört är lättodlad och förekommer i odling. I odling förekommer även andra snarlika arter. Utländska namn – NO: Blå lungeört, DK: Himmelblå lungeört.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 6210 Kalkgräsmarker (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON))

Fridlysnig: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

Berglund, U. 2000. Övervakning av rödlistade kärlväxter i Jönköpings län. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Meddelande 2000:19.

Bertilsson, A. 1992. Drakblomma och smalbladig lungört i Ätradalen. Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Meddelande 1992:2.

Bertilsson, A. m fl 2002. Västergötlands flora. Lund.

Claesson, I. 1997. Smalbladig lungört och drakblomma i Ätradalen. *Calluna* 14 (2): 11–13.

Fridén, L. 1942. Steppäng och Stipakullar på Falbygden. I. N. G. Karvik (red.). Från Falbygd till Vänerkust.

Georgson, K. m fl 1997. Hallands flora. Lund Løjtnant, B. & Worsøe, E. 1993. Status over den danske flora 1993. G.E.C. Gads Forlag, Kopenhagen.

Olsson, K.-A. 2004. Floraväktarrapport 2004. *Bot. Not.* 137 (3): 1–36.

Rasmussen, S. M. 1965. Boraginaceernes udbredelse i Danmark. *Bot. Tidsskr.* 60: 261–315.

Sterner, R. 1922. The continental element in the flora of south Sweden. *Geografiska Annaler* 1922: 221–444.

Författare

Anders Bertilsson 1994. Rev. Margareta Edqvist & Lennart Sundh 2006. ©ArtDatabanken, SLU 2007.